Recomendación dirixida á Consellería de Política Social debido ao retraso na efectividade dun servizo de axuda no fogar xa aprobado

Expediente: G.6.Q/3263/20

Santiago de Compostela, 12 de agosto de 2020

Sra. conselleira:

Nesta institución iniciouse expediente de queixa como consecuencia do escrito de [redacted] referente ao incumprimento do PIA pola falta do servizo.

ANTECEDENTES

1. Indícanos que non ten o servizo de atención persoal no domicilio. Ten recoñecido o servizo dende 2018, pero tras acudir en repetidas ocasións aos servizos sociais do Concello de Muros segue sen ter acceso ao servizo.

2. Ante iso requirimos información a esa consellería e ao Concello de Muros, que xa nola remitiron. Nos informes sinálase o seguinte:

-Concello de Muros:

"Que se recibiu en este Concello petición por parte do Valedor do Pobo de un informe xustificando as causas de retraso do servizo de axuda no fogar.

[redacted] *ten recoñecido polo órgano de valoración da dependencia o Grao I e de 10-20 horas mensuais concedidas.*

Para poder asignar aos solicitantes de valoración da dependencia os servizos solicitados, réxese pola Lei 39/2006, de 14 de decembro, de Promoción da Autonomía Persoal e Atención as persoas en situación de dependencia. Título I CAPITULO II. Sección 1ª. Articulo 14.6.

Dentro da mesma Lei, no TITULO I. CAPITULO I. Artigo 11. No que fai referencia á Participación das Comunidades Autónomas no sistema.

A Comunidade Autónoma de Galicia conta co SIGAD (Sistema de Información Galega de Atención á Dependencia) EXTRANET CONCELLOS. Nesta aplicación está dispoñible o acceso á parte de trazabilidade dos expedientes para coñecer o estado de

tramitación de cada un deles, así como o Programa de Asignación de Recusas (PAR) para a xestión de Programas Individuales de Atencións (PIAS) do Servizo de Axuda no Fogar de dependencia. Na Xestión de Listas aparece os dependientes por orden según o grao da dependencia tendo preferencia os de máis grao.

No caso de [redacted] *recoñecida con un grao I de dependencia e atópase actualmente no posto 17. Desde que está no PAR. Sempre oscilou entre os postos 13 e 17.*

O Concello de Muros conta na actualidade con un máximo de horas disponibles para asignar de 165, polo que non se chega a cubrir a súa demanda. No PAR veñen as horas asignadas mensualmente a cada Concello para prestar o servizo de axuda no fogar. Actualmente o Concello de Muros ten asignadas 2077 horas mensuais das cales 1894 se están prestando efectivamente, 18 están en suspensión por parte de un usuario e 165 horas son as disponibles para asignar. Con esas horas solo dan para dar de alta a 3 ou catro usuarios como máximo, sen chegar ao posto que está [redacted]*. E os novas dependentes valorados con graos III e II sempre van a estar no PAR por encima de…".*

-Consellería de Política Social:

"ANTECEDENTES

1. Con data 08/04/2014 [redacted] *presenta solicitude de valoración da situación de dependencia. 2. Unha vez mecanizada a solicitude, a aplicación informática asígnalle a seguinte codificación vinculada: número de arquivo físico …. 3. Por resolución do 01/07/2014 recoñéceselle un grao I de dependencia. Unha vez solicitada a revisión de grao o 18/02/2015 recoñéceselle de novo o grao I. No ano 2017 volve a presentar solicitude de revisión de grao e con data 31/10/2017 recoñéceselle novamente un grao I. 4. O 2/03/2018 emítese resolución pola que se lle inclúe no programa de asignación de recursos para o acceso a un servizo 010201 - Atencións de carácter persoal e doméstico na realización das ABVD no propio domicilio e acompañamento persoal na realización doutras actividades complementarias cun intervalo de entre 1-20 horas ao mes. A día de hoxe continúa no PAR de SAF no Concello de Muros. Ten asignado o servizo de teleasistencia desde o 20/10/2018. 5. Debido ao traslado do concello de Muros para o concello de Ames emítese nova resolución de PIA o 10/09/2018 seguindo de alta no PAR para o Concello de Ames. 6. 0 16/11/2018 emítese nova resolución por traslado novamente ao concello de Muros.*

CONCLUSIÓN

En relación coa efectividade do PIA-SAF, informamos de que o acceso efectivo ao servizo de axuda no fogar das persoas demandantes realízase a través do PAR en función dos recursos dispoñibles seguindo a orde de prelación normativamente

establecida: a) O maior grao de dependencia b) A menor capacidade económica c) A situación sociofamiliar da persoa en situación de dependencia d) A non percepción doutra prestación ou servizo do sistema para a autonomía e atención á dependencia e) A data de presentación da solicitude de valoración da dependencia f) A idade da persoa en situación de dependencia

Na tramitación do PIA é frecuente que non se produza a coincidencia no tempo da resolución do PIA e a dispoñibilidade dos servizos, servizo ao que se accede segundo a orde de prelación establecida e as horas dispoñibles en cada concello para a súa prestación, posto que é competencia dos concellos a asignación das horas concedidas. A posición no PAR pode variar segundo o número de persoas que son dadas de alta semanalmente.

Neste sentido, para o acceso ao dito servizo existe un prazo de tres meses, non obstante, a propia normativa recolle que se transcorrido este prazo non se produciu o acceso ao servizo, a persoa beneficiaria poderá solicitar una modificación do seu PIA para os efectos de obter unha libranza vinculada ao servizo de axuda no fogar.

Deste xeito, a persoa beneficiaria podería optar, unha vez transcorrido o prazo sinalado, ao recoñecemento da dita libranza manifestando o seu desexo de continuar de alta no PAR á espera do acceso ao servizo público solicitado.

Finalmente, informamos de que ante a situación de estado de alarma e dada a importancia do servizo de axuda no fogar como un servizo esencial e primordial nesta situación de emerxencia, a Comunidade Autónoma de Galicia puxo en funcionamento o 3 de abril de 2020 un plan de reforzo a través dun "Servizo Temporal e Extraordinario de Axuda no fogar".

Con esta medida, posibilítase a ATENCIÓN TEMPORAL E URXENTE a través do servizo de axuda no fogar (SAF) de todos aqueles casos nos que se detecte esta necesidade de atención urxente por parte dos servizos básicos de Galicia coa finalidade de proceder a súa atención inmediata, iniciando a súa vixencia desde o pasado 14 de marzo de 2020.

Para estes efectos, a Xunta de Galicia asignou 500.000 novas horas de atención no fogar ao mes a través dun sistema extraordinario no que, dadas as circunstancias excepcionais, non se esixirá o copago por parte das persoas usuarias.

De acordo co anterior, informamos que a dita medida está a seguir vixente na actualidade, e por conseguinte, a interesada poderá poñerse en contacto cos servizos sociais do seu concello coa finalidade de que efectúen a correspondente valoración sobre a procedencia da asignación urxente e temporal deste servizo."

ANÁLISE

1. A consellería e o concello confirman o retraso do servizo de axuda no fogar aprobado. O servizo de axuda no fogar (SAF) aprobouse hai tempo, pero non ten

efectividade debido a que a afectada se atopa en lista de agarda co número 17. O ente local aclara que a efectividade do servizo non é previsible tendo en conta que as horas pendentes de asignación son escasas e non alcanzan a cubrir a demanda xa aprobada ata o número que ocupa.

2. O anterior sucede a pesar de que o servizo recoñecido mediante o PIA é un dereito subxectivo para a persoa en situación de dependencia, polo que debería dárselle efectividade.

3. A prestación do servizo corresponde ao ente local, pero a consellería é quen aproba as horas de servizo que permiten aumentar a dispoñibilidade para as persoas en agarda, sen prexuízo das xestións municipais para que o servizo teña efectividade, fundamentalmente a contratación do mesmo e a súa efectiva prestación.

4. A afectada pode recibir o servizo por medio do programa de reforzo temporal e extraordinario, pero de forma provisional, sen que desapareza a obriga de atención ordinaria polo sistema da dependencia.

5. A persoa que reclamou por esta forma de actuar demanda a preservación de intereses especialmente protexidos na Constitución Española, que sinala que os poderes públicos realizarán unha política de prevención, tratamento, rehabilitación e integración das persoas con discapacidade, aos que prestarán a atención especializada que requiran e ampararán especialmente para que gocen dos dereitos que este título (I) outorga a todos os cidadáns (art. 49).

CONCLUSIÓNS

Por todo o sinalado ata agora considerase necesario, en aplicación do disposto no artigo 32.1 da Lei 6/1984, da Valedora do Pobo, facer chegar á Consellería de Política Social a seguinte recomendación:

Que se adopten as medidas que permitan dar efectividade aos SAFs xa aprobados, posto as persoas afectadas teñen o seu dereito recoñecido a través de programa de atención, como no caso da persoa reclamante.

Agradecendo de antemán a acollida ao manifestado nesta resolución da Valedora do Pobo, recordámoslle a necesidade de que no prazo de un mes de conta a esta institución da aceptación da recomendación formulada, no seu caso, e das medidas adoptadas para darlle efectividade, tamén no seu caso.

En aplicación do principio de transparencia a partir da semana seguinte a data na que ditou esta resolución incluirase na páxina web da institución.

Saúdaa atentamente.

María Dolores Fernández Galiño
Valedora do Pobo
(asinado dixitalmente)